

Український державний університет імені
Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)**

**ПЕДАГОГІЧНО ДОЦІЛЬНІ
ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ В
ОСВІТНЬО-
НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ ЗВО**

V семестр, 2024-2025 н. р.

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність

015 Професійна освіта

Освітньо-науковий ступінь

доктор філософії

Назва кафедри та викладач / викладачі	Кафедра педагогіки Викладач: Вишківська В.Б. - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету Інформація про викладача на сайті факультету: Лінк на профіль викладача на сайті кафедри педагогіки Педагогічного факультету: https://kp.pf.npu.edu.ua/index.php/sklad-kafedri/336-vyshkivska-vanda-boleslavivna Лінк у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=XWhW_bkAAAAJ&hl=uk E-mail: v.b.vyshkivska@npu.edu.ua
--	--

I. Основна мета/цілі навчання Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічно доцільні партнерські відносини в освітньо-науковому просторі ЗВО» є підготовка PhD-студентів до педагогічно доцільного спілкування, взаємодії, співробітництва і співтворчості в освітньо-науковому просторі ЗВО.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Педагогічно доцільні партнерські відносини в освітньо-науковому просторі ЗВО» є: поглиблення, розширення, інтеграція знань з психолого-педагогічних технологій міжособистісної взаємодії; практичне опанування PhD-студентами формами організації освітньо-наукового процесу у ЗВО на основі співробітництва і співтворчості; розвиток особистісних якостей майбутнього педагога, професійного виконання ролі викладача, прагнення до самонавчання, саморозвитку, самовдосконалення.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі Вибіркова дисципліна

III. Обсяг навчальної дисципліни	Кількість кредитів	3 кредити
	Загальна кількість годин	90
	Лекційні заняття	6

<i>и</i>	<i>Семінарські/практичні заняття</i>	8
	<i>Самостійна робота</i>	76

<i>IV. Короткий зміст навчально ї дисциплін и</i>	Модуль I. Формування педагогічно доцільних партнерських відносини в освітньо- науковому просторі ЗВО
	<p>Тема 1.1. Суб'єкт-суб'єктні відносини «викладач-здобувач» в освітньому просторі ЗВО</p> <p>Виховання як спеціально організований процес цілеспрямованого формування особистості в умовах певної виховної системи, що зумовлена соціально-економічним розвитком суспільства, змінами в царині суспільних відносин, духовного простору суспільства, його культурологічної моделі.</p> <p>Поняття „формування”, „соціалізація”, „розвиток”. Визначення поняття „виховання” (А.М. Алексюка, А.М. Бойко, О.В. Киричука, О.Я. Савченко, М.Д. Ярмаченка та інших педагогів). Виховання як спеціально організований, цілеспрямований, творчий процес формування педагогічно доцільних, суб'єкт-суб'єктних, морально-естетичних виховальних відносин для всебічного і гармонічного розвитку особистості.</p> <p>Поняття виховних відносин. Генеза і сучасний стан проблеми. Виховальні відносини як першооснова і найважливіша умова повноцінного розвитку особистості. Обґрунтування відносин як педагогічної категорії (А.М. Бойко). Суб'єкт-суб'єктні взаємини викладачів і студентів як основа нової парадигми виховання.</p> <p>Структура і механізми виховних відносин. Виховні взаємини як феномен життєдіяльності особистості і колективу. Механізми формування виховних відносин; вирішальне значення особистісних і професійних якостей викладача. Основні компоненти загальної структури виховних взаємин: дії суб'єктів виховного процесу; поведінка; емоції; воля.</p> <p>Рівні виховних відносин і шляхи їх формування. Співпідпорядкування, співробітництво, співтворчість викладачів і студентів у процесі виховання.</p> <p>Закономірності організованого виховного процесу. Системи принципів виховання: суб'єктності; гуманізації і демократизації виховальних стосунків; зв'язку виховання з життям; самостійного вибору; урахування особливостей конкретно-історичного періоду; особистісної орієнтації у вихованні; самоактивності і самотворення особистості; опори на національно-культурні традиції; комплексного підходу до виховання; культуровідповідності й полікультурності; індивідуального підходу у поєднанні з вихованням особистості в колективі; нероздільності виховання, самовиховання і навчання.</p> <p>Сучасний етап теорії і практики виховання. Поєднання традиційного і новаторського, пошуки нових наукових теорій, парадигм, підходів, поява в науці і практиці інноваційних систем і технологій, упровадження нової термінології. Визнання особистісно-соціального характеру виховання. Особистісно-соціальна парадигма виховання про необхідність гармонізації інтересів і потреб особистості із запитами суспільства. Сучасні концепції, підходи, парадигми виховання і освіти.</p> <p>Самоосвіта і самовиховання як складові процесів навчання і виховання. Самоосвіта як продуктивна розумова праця: визначення цілей розумової діяльності, розробка способів діяльності, реалізація цих способів на практиці, оцінювання ступеня досягнення поставлених цілей, корекція розумових дій, оцінка результативності розумової діяльності. Процес „саморуку” особистості. Зв'язок самоосвіти з логікою, мнемонікою, евристикою. Суб'єкт- суб'єктні виховальні відносини викладача і студента як рушійна сила процесу самоосвіти. Основні поняття: виховання, виховальні відносини, принципи виховання, закономірності виховання, особистісно-орієнтоване виховання, самовиховання, самоосвіта,</p>

система національного виховання.

Тема 1.2. Виховна система як складова освітньо -наукового простору ЗВО

Поняття про методи, прийоми, засоби виховання. Метод як спосіб пізнавальної і практичної діяльності, система дій з метою виховання особистості. Функції методів виховання, їх специфіка. Прийом виховання як деталь методу. Засоби виховання у широкому і вузькому значенні поняття.

Класифікації та характеристика основних груп методів виховання в сучасній педагогічній теорії. Ознаки класифікацій методів виховання. Система методів виховання, в основу якої покладено взаємозв'язок ефективності виховного впливу із соціальною установкою особистості (М.Д.Ярмаченко). Класифікація методів виховання на основі врахування рівня виховальних відносин; класифікація прийомів виховання. (А.М. Бойко).

Класифікація методів виховання в залежності від функцій, які виконують методи виховання у формуванні особистості: методи формування свідомості (бесіда, лекція, диспут, метод прикладу); методи формування суспільної поведінки (педагогічна вимога, громадська думка, вправлення, привчання, доручення); методи стимулювання діяльності і поведінки (змагання, заохочення і покарання); методи контролю й аналізу ефективності виховання (педагогічне спостереження, бесіда, опитування, аналіз результатів діяльності студентів).

Форми організації виховної роботи у ЗВО: масові (святкування державних та релігійних свят, знаменних подій у житті ЗВО, проведення тематичних вечорів, тижнів з різних навчальних предметів, конкурсів, олімпіад, фестивалів, виставок); групові („круглі столи”, гуртки за інтересами, акції милосердя, екскурсії, походи); індивідуальні (корекція відхилень у свідомості і поведінці окремих студентів; спонукання студентів до раціонального використання вільного часу з метою всебічного розвитку своєї особистості).

Модуль II. Педагогічна комунікативна взаємодія в освітньо-науковому просторі ЗВО

Тема 2.1. Педагогічне спілкування як форма контактної педагогічної взаємодії. Професійно-педагогічне спілкування як основа науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Сутність поняття „педагогічне спілкування”. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія у педагогічному спілкуванні як особистісно орієнтований полісуб'єктний процес, ознаками якого є рівноправність позицій учасників діалогу при їх різнозобов'язаності. Стилї взаємодії викладачів та студентів: авторитарний, демократичний, ліберальний. Функції педагогічного спілкування. Етапи професійно-педагогічного спілкування.

Тема 2.2. Протиріччя та конфліктні ситуації в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання

Особливості педагогічного конфлікту (суб'єкти конфліктних ситуацій нерівні за соціальним статусом (викладач - студент); нерівні за життєвим досвідом; нерівні за освіченістю; нерівні за здібностями стосовно вирішення проблем).

Види конфліктних педагогічних ситуацій: конфліктні ситуації діяльності; поведінки (вчинків); стосунків. Види конфліктів. Ознаки педагогічного конфлікту. Стратегічні моделі поведінки особистості в конфліктній ситуації: конкуренція; уникнення; пристосування; співробітництво; компроміс.

Методи вирішення конфліктів: метод інтроспекції; метод емпатії; метод логічного аналізу. Психолого-педагогічні засоби нейтралізації негативної поведінки здобувачів.

навчання підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у цій сфері та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

ПРН7. Розробляти інноваційні методи і практики викладання конкретних навчальних дисциплін, посібники, підручники у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі системного наукового світогляду з використанням інноваційних педагогічних технологій.

ПРН8. Організовувати та здійснювати освітній процес у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на сучасних наукових засадах та прогнозувати результати впливу власного дослідження на покращення його якості.

ПРН9. Постійно вдосконалювати професійні знання, вміння, дослідницькі компетентності, розробляти й реалізовувати програми самовдосконалення і саморозвитку.

**VI.
Порядок та
критерії
оцінювання**

Форми і методи поточного контролю

<i>Поточний контроль</i>	<i>опитування (усні й письмові), доповіді, реферати, твоє проєкти, есе), тренувальні онлайн-тести, тестові модульні</i>
<i>Підсумковий контроль</i>	<i>Залік</i>

Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік. Поточна успішність оцінюється максимально 100 балів, а саме: поточний модульний контроль та бали за виконання залікового завдання.

Критерії оцінювання знань студентів

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних та семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних та семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

«Творчий рівень» (90-100 балів) - знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

«Високий рівень» (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

«Достатній рівень» (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

«**Задовільний рівень**» (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Методика викладання і проектування освітнього процесу у ЗВО» або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

«**Низький рівень**» (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу. Оцінка "задовільно" виставляється тим здобувачам освіти, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння під керівництвом викладача.

Незадовільний рівень:

«Незадовільно» (0-59 балів) - виставляється здобувачу освіти, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Методика викладання і проектування освітнього процесу у ЗВО» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

**VII.
Політика
курсу**

Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо).

Відповідно положенню «Про організацію освітнього процесу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова» (2023), основними видами самостійної роботи студентів в рамках даного курсу є: підготовка до лекцій, семінарів, практичних робіт, дослідницьких робіт, заліку, вивчення інформаційних джерел, дослідницька діяльність, виконання практичних робіт.

Відвідування занять та відпрацювання студентами пропущених занять є обов'язковим до заліку. Студенти, які оформили індивідуальні графіки навчання повинні вчасно виконувати всі завдання та відпрацьовувати семінарсько-практичні заняття.

Індивідуальні дослідницькі завдання (ІНДЗ) є важливою формою самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Головна мета виконання ІНДЗ – поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці при виконанні аналітичних, розрахункових, дослідницьких та інших видів практичних завдань.

Терміни виконання, подання і захисту індивідуальних дослідницьких завдань регламентуються відповідним графіком, який розробляє кафедра на кожен семестр. Одержання позитивних оцінок за виконання ІНДЗ є необхідною умовою допуску студента до семестрового контролю з даної дисципліни (модульної контрольної роботи та диференційованого заліку).

Вимоги до академічної доброчесності студентів.

Згідно положенню «Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (2023), здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності, уникати плагіату при виконанні самостійних робіт та індивідуальних дослідницьких завдань, дотримуватись етичних норм при використанні результатів досліджень інших дослідників з посиланням на них, розвивати навички коректної роботи з джерелами наукової інформації, дотримуватись вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізувати самостійну та індивідуальну роботу при створенні авторського твору та нести відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця
-

-
- вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб та можливостей);
 - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень та джерела інформації.

-
- VIII.**
Основні
інформаційні
ресурси
1. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: Монографія. Київ: Знання України, 2008. 819 с.
 2. Андрущенко В.П. Світанок Європи: Проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи: Монографія. Київ: Знання України, 2011. 1099 с.
 3. Бойко А. М. Упровадження педагогічної інноватики в практику виховання : монографія/ А. М. Бойко; Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2011. 384 с.
 4. Бойко А. М. Виховання людини: нове і вічне : монографія / А. М. Бойко. Полтава : Тех-сервіс, 2006. 566 с.
 5. Бойко А. М. Виховуємо громадянина і професіонала : теорія, досвід : монографія /А. М. Бойко, П. Г. Шемет. Полтава : Полтава, 2003. 404 с.
 6. Вітвицька С.С. Студент як об'єкт педагогічної діяльності // Вісник Житомирського педуніверситету. Житомир, 2000. Вип. 6. С.186-189.
 7. Вишківськ В.Б. Обґрунтування розвивального потенціалу навчання як умови створення співдіяльнісного освітнього простору. Молодь і ринок. 2021. № 9/195. С.100-105.
 8. Вишківська В., Голікова О., Козлов Є. Соціально-культурна обумовленість та педагогічний потенціал реалізації персоналізованого навчання в умовах цифровізації освіти. Молодь і ринок. №4 (212) квітень 2023. С. 89 – 94.
 9. Ванда Вишківська. Персоналізація процесу професійної підготовки у ЗВО засобами технології тьюторингу. Молодь і ринок. 2023. № 9 (217). С. 92- 97. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/291103>
 10. Вишківська В. Б.Організаційно-педагогічні умови проектування персоналізованого освітнього простору суб'єкта освітньої діяльності. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», 2024. N1 (19). С..737-750.
 11. Дем'яненко Н.М. Підготовка педагогічних кадрів: пошук інноваційної моделі. Рідна школа. 2012. № 4-5. С. 32-38.
 12. Педагогіка вищої школи: підручник / [В.П.Андрущенко, І.Д.Бех, Н.М.Дем'яненко та ін.]; за ред. В.Г.Кременя, В.П.Андрущенка, В.І.Лугового. К., 2009.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1
від 25 серпня 2024 року